

Bruselj, 25. maj 2022
(OR. fr, en)

9520/22

SOC 314
EMPL 208
EDUC 193
ECOFIN 507

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o postopku določanja nacionalnih ciljev za leto 2030 – predstavitev s strani predsednikov odborov

V prilogi vam pošiljamo obrazloženo mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o postopku določanja nacionalnih ciljev za leto 2030.

Odbor za zaposlovanje **Odbor za socialno zaščito**

Mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o postopku določanja nacionalnih ciljev za leto 2030

Uvod

1. Evropska komisija je 4. marca 2021 objavila sporočilo o akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic, v katerem je opisala konkretne ukrepe za nadaljnje izvajanje načel stebra s skupnimi prizadevanji držav članic in EU v okviru njihovih pristojnosti. V akcijskem načrtu so bili med drugim predlagani trije krovni cilji EU na področju zaposlovanja, izobraževanja odraslih in zmanjšanja revščine, ki naj bi jih dosegli do konca leta 2030: vsaj 78 % prebivalstva v starostni skupini 20–64 let bi moralo biti zaposlenih; vsaj 60 % vseh odraslih v starostni skupini 25–64 let bi se moralo vsako leto udeležiti učnih dejavnosti; število ljudi, izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti, bi se v primerjavi z letom 2019 moralo zmanjšati za vsaj 15 milijonov. Poleg tega so bile države članice pozvane, naj opredelijo svoje nacionalne cilje in določijo svoje strategije politik ter tako prispevajo k tem skupnim prizadevanjem.
2. Voditelji in voditeljice EU so v Izjavi iz Porta, sprejeti na socialnem vrhu v Portu 7. in 8. maja 2021, ter na zasedanju Evropskega sveta 24. in 25. junija 2021 pozdravili krovne cilje EU. Ti cilji bodo sestavni del spremljanja napredka pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic, in sicer kot element usklajevanja politik v okviru evropskega semestra. V Socialni zavezi iz Porta z dne 7. maja 2021 so predsednica Evropskega parlamenta, predsednica Komisije, predsednik portugalske vlade (v okviru predsedovanja Svetu EU), vodilni predstavniki socialnih partnerjev EU in Socialna platforma pozvali države članice, naj „*določijo ambiciozne nacionalne cilje, ki ob ustreznem upoštevanju izhodiščnega položaja vsake države ustrezno prispevajo k doseganju evropskih ciljev*“.

3. Portugalsko predsedstvo je na seji Sveta EPSCO junija 2021 poudarilo, da je pomembno določiti nacionalne cilje, ki bodo skladni s splošnim okvirom EU in skupnimi ambicijami za doseg krovnih ciljev EU do leta 2030. Med razpravo je Komisija ministre in ministrice pozvala, naj določijo nacionalne cilje, ki se bodo spremljali v okviru evropskega semestra, in izrazila pripravljenost, da pri tem podpre države članice. Odbor za zaposlovanje (EMCO) in Odbor za socialno zaščito (SPC) sta 29. junija 2021 nadaljevala razpravo o vodilnih načelih. Komisija je predlagala morebitne simulirane vrednosti, ki bi služile kot orientacija pri določanju nacionalnih ciljev, ki bi odražali ta načela in bili skladni z ambicijami na ravni EU ter bi spodbujali navzgor usmerjeno konvergenco med državami članicami. Komisija je poudarila tudi pomen posvetovanja s socialnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki na nacionalni ravni, da bi se zagotovila skupna zavezanost temu pomembnemu cilju.
4. Med septembrom 2021 in majem 2022 so v postopku sodelovale vse države članice, ki so preučile svoje nacionalne cilje in opravile splošna interna posvetovanja z različnimi deležniki. Sodelovale so tudi na dvostranskih srečanjih s Komisijo, na katerih je tekla razprava o predlogih. Namen teh srečanj sta bili izmenjava mnenj o uresničljivosti in ambicioznosti predlogov ter obravnava morebitnih tehničnih vprašanj. Komisija je 8. marca oziroma 4. maja 2022 Odboru za zaposlovanje in Odboru za socialno zaščito poročala o trenutnem stanju glede postopka in prejetih predlogov za nacionalne cilje ter v skladu s členoma 150 in 160 PDEU pozvala navedena odbora, naj – kot je načrtovano v njunih delovnih programih za leto 2022 – pripravita to mnenje, da bi lahko obvestili Svet.

Horizontalne ugotovitve

5. Odbora sta pozdravila podporo Komisije v postopku določanja nacionalnih ciljev in zlasti tesno sodelovanje, vzpostavljeno na dvostranskih srečanjih. Več držav članic je poročalo, da so jim te izmenjave pomagale precizirati prvotne predloge in so tako prispevale k oblikovanju realističnih vendar ambicioznih ciljev (v nekaterih primerih tudi s popravki navzgor).

6. Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito pozdravljata postopke posvetovanja, ki so jih države članice pri oblikovanju predlogov za nacionalne cilje opravile na nacionalni ravni. Več delegatov je potrdilo, da so pri tem sodelovali in konstruktivno prispevali nacionalni parlamenti, socialni partnerji, nevladne organizacije, lokalni organi in člani akademske skupnosti. V nekaterih primerih so nacionalni parlamenti glasovali o predlaganih nacionalnih ciljih.
7. V zvezi s tem je bilo ugotovljeno, da je ustrezno sodelovanje vseh zadevnih deležnikov na nacionalni ravni sicer privedlo do tega, da so nacionalni cilji, določeni v začetku leta 2022, prejeli široko podporo, vendar pa je bilo zaradi velikega političnega pomena tega postopka za to potrebno tudi precej časa.
8. Nekaterе države članice so poudarile, da so bili njihovi nacionalni cilji oblikovani v socialno-ekonomskem kontekstu, v katerem še ni bilo mogoče upoštevati morebitnega vpliva invazije Rusije v Ukrajini na zaposlovanje, izobraževanje odraslih ter tveganja revščine ali socialne izključenosti v EU, zato bi bilo treba to upoštevati pri spremljanju napredka.

Cilji na področju zaposlovanja

9. Vse države članice so predložile nacionalne cilje na področju zaposlovanja za leto 2030, ki temeljijo na kazalniku, uporabljenem za krovni cilj EU za leto 2030 (stopnja zaposlenosti, starostna skupina 20–64 let).
10. Cilji na področju zaposlovanja, ki so jih predlagale države članice, so na splošno zelo ambiciozni, saj jih je večina držav članic zastavila na ravni krovnega cilja EU ali nad njim, tj. 78 % do leta 2030. To kaže, kako pomembno je spodbujanje močnih in vključujočih trgov dela v naslednjem desetletju ter podpiranje udeležbe vseh tistih, ki so sposobni delati. Poleg tega so države članice z nizkimi začetnimi stopnjami zaposlenosti določile ambicioznejše cilje glede na svoj izhodiščni položaj, kar je pomembno za zagotovitev navzgor usmerjene konvergenca v prihodnjem desetletju.

11. V skladu z akcijskim načrtom za evropski steber socialnih pravic je več držav članic določilo tudi dopolnilne cilje za zmanjšanje razlik v zaposlenosti med spoloma, večji obseg zagotavljanja formalne predšolske vzgoje in varstva ter zmanjšanje deleža mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo.

Cilj glede znanj in spretnosti

12. Vse države članice so določile nacionalne cilje na področju izobraževanja odraslih za leto 2030 na podlagi kazalnika, ki se uporablja za krovni cilj EU za leto 2030 (udeležba odraslih v izobraževanju v zadnjih 12 mesecih, razen vodenega usposabljanja na delovnem mestu). Nekatere države članice so kot razlog za morebitno skrb izrazile pomanjkanje najnovejših podatkov v zvezi s tem kazalnikom in se zavzele za pregled nacionalnih ciljev v prihodnje, ko bodo na voljo nove vrednosti¹.
13. V okviru ambiciozne ravni krovnega cilja EU o izobraževanju odraslih so nekatere države članice pri določanju svojih nacionalnih ciljev zavzele previden pristop. Večina jih je kljub temu izkazala visoko raven ambicij za povečanje udeležbe v izobraževanju odraslih na nacionalni ravni. To velja zlasti za številne države, ki so imele nižji izhodiščni položaj, kar je znatno podprlo navzgor usmerjeno konvergenco v Uniji. Zavezanost, ki so jo države članice pokazale v zvezi s ciljem glede znanj in spretnosti, kaže na to, da je treba zagotoviti polno udeležbo v naših družbah in gospodarstvih, tudi kar zadeva digitalni in zeleni prehod ter predvideni demografski razvoj v prihodnjem desetletju.
14. Nekatere države članice so za dopolnitev cilja glede znanj in spretnosti določile dopolnilne cilje, zlasti za povečanje digitalnih veščin ter zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja.

¹ Najnovejše vrednosti za glavni kazalnik pregleda socialnih kazalnikov iz leta 2016 so [na voljo na spletu](#) v povzetku posebne raziskave o izobraževanju odraslih (razen vodenega usposabljanja na delovnem mestu). Nove vrednosti bodo na voljo leta 2023, potem ko se bo v letu 2022 kot nov vir podatkov začela uporabljati Anketa o delovni sili v EU.

Cilj zmanjšanja revščine

15. Vse države članice so predložile nacionalne cilje za zmanjšanje revščine za leto 2030. Skoraj vse države članice so jih izrazile z uporabo kazalnika, na katerem temelji krovni cilj EU za leto 2030, tj. število oseb, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, tveganje revščine ali socialne izključenosti. Dve državi članici sta določili cilj z uporabo podkazalnika tveganja revščine ali socialne izključenosti za osebe, ki živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo, ena država članica bo cilj predvidoma določila v obliki odstotnih točk in ne števila oseb, ena država članica pa mora še predložiti svojo potrditev. Za države članice, ki svojih končnih ciljev niso določile kot zmanjšanje števila ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, ni mogoče vnaprej izračunati prispevka h krovnemu cilju EU (čeprav bo prispevek upoštevan naknadno).
16. Predlogi za nacionalne cilje zmanjšanja revščine so na splošno zelo ambiciozni in naj bi se po pričakovanjih približali cilju na ravni EU, tj. zmanjšanje števila ljudi, ki jim grozi revščina in izključenost, za vsaj 15 milijonov do leta 2030, čeprav na tej stopnji ni bilo mogoče upoštevati vseh prispevkov. Ta okvirni rezultat kaže, da si države članice močno prizadevajo, da bi z učinkovitimi ukrepi zmanjšale tveganje revščine v EU. Poleg tega so države članice z višjimi začetnimi stopnjami revščine ali socialne izključenosti določile cilje, ki so glede na njihov izhodiščni položaj ambiciozni, kar je pomembno za zagotovitev navzgor usmerjene konvergence v prihodnjem desetletju.
17. Večina držav članic je določila tudi dopolnilni cilj zmanjšanja števila otrok, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, kar odraža pomembnost obravnavanja medgeneracijskega prenosa revščine v nacionalnem okviru.

Zaključek

18. Nacionalni cilji za leto 2030 predstavljajo prispevek držav članic h krovnim ciljem EU, ki jih je predlagala Komisija in so jih voditelji in voditeljice EU pozdravili na socialnem vrhu v Portu in na zasedanju Evropskega sveta junija 2021. Odbora pozdravljata dejstvo, da so vse države članice predložile svoje predhodne ali končne predloge za nacionalne cilje.

19. Namen postopka je bil opredeliti ambiciozne vendar realistične cilje, ki bodo pomagali usmerjati napredek na področju zaposlovanja in socialnih zadev ter spodbujati navzgor usmerjeno socialno konvergenco v EU, ob ustreznem upoštevanju izhodiščnih položajev v posameznih državah članicah. V skladu s tem Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito pozdravljata dejstvo, da nacionalni cilji na področju zaposlovanja skupaj presegajo ambicije zadevnega krovnega cilja EU ter da se vsota ciljev v zvezi z zmanjšanjem revščine približuje krovnemu cilju (in ga bo po pričakovanjih enkrat presegla), hkrati pa ugotavljata, da so nacionalni cilji na področju izobraževanja odraslih nekoliko pod krovnim ciljem EU.

Odbora pozivata preostale države članice, naj čim prej predložijo svoje končne predloge, po možnosti tudi o dopolnilnih ciljih, da bi bil celoten sklop nacionalnih ciljev pripravljen in bi ga lahko začeli spremljati že v ciklu evropskega semestra 2022–23. V skladu s tem Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito tudi pozivata Komisijo, naj upošteva nacionalne cilje, ki so jih določile države članice, in začne spremljati napredek pri doseganju teh ciljev v okviru evropskega semestra, tudi prek skupnega poročila o zaposlovanju. Pomembno bo nadaljevati že vzpostavljen redni dialog med Evropsko komisijo in državami članicami, tudi med spremljanjem napredka pri doseganju ciljev EU in nacionalnih ciljev.